

та ефективного використання ресурсів, було виділено ключову особливість антикризового управління в сучасних умовах невизначеності – здатність до швидкої адаптації та мобільності у прийнятті рішень. Таким чином, запропонований підхід може слугувати базисом для подальших досліджень та розробки нових управлінських стратегій, спрямованих на забезпечення стійкості бізнесу в умовах криз.

Інформаційні джерела

1. Черленяк І.І., Курей О.А. Виклики антикризового управління економікою в умовах пандемії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2020. № 1(55). С. 10-18.
2. Марачевська А. В. Практична цінність антикризового управління підприємством у воєнний та післявоєнний час в Україні. 2022. URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj13-02-009/2063>
3. Одношевна О., Мінковська А., Саванчук Т. Антикризове управління як елемент удосконалення системи економічної безпеки в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. №49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-9>
4. Онісіфорова В.Ю., Сідельнікова В.К. Актуальні аспекти антикризового управління підприємством. *Проблеми і перспективи розвитку підприємства*. 2020. № 2 (25). С. 137-145

УДК 336.22.021:657

О.М. Чабанюк, канд. екон. наук, доц., ст. наук. співроб. (ЛТЕУ, ЛНДІСЕ, Львів)
Н. О. Лобода, канд. екон. наук, доц. (ЛНУ ім. І. Франка, Львів)

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СПЛАТИ ПОДАТКІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В сучасних умовах однією з ключових проблем, з якими стикаються вітчизняні підприємства, є затримки та неточності у визначенні своїх податкових зобов'язань, податкового навантаження і прибутку. Однак проведення податкового планування може допомогти уникнути подібних ситуацій і підвищити ефективність діяльності підприємств. Більшість компаній сприймають податкове планування як застосування легальних способів зниження податкового тиску при складанні так званого «податкового календаря», не враховуючи сучасні методологічні підходи до його оптимізації. Вивчення актуальних напрямків податкового планування та оцінка його ефективності стали особливо важливими для кожного підприємства [4, с. 149].

На нашу думку, основною метою податкового планування є пошук способів мінімізації податкових платежів. Для досягнення високої ефективності у цій сфері підприємствам рекомендується створювати постійні проєктні групи, до складу яких мають входити спеціалісти з різних підрозділів, з наданням їм додаткових повноважень. Основним джерелом встановлення фактів, що можуть свідчити про несплату податків через податкове правопорушення, є акт

перевірки, складений за її підсумками. Водночас сам акт перевірки розглядається як одна з обставин, яка, поряд з іншими, може свідчити про наявність складу кримінального правопорушення, але не є автоматичним доказом ухилення від сплати податків. Для підтвердження факту кримінального правопорушення щодо ухилення від сплати податків, окрім акту перевірки, експерт має дослідити й інші обставини, що необхідні для встановлення складу такого правопорушення. Ці обставини повинні відображати суб'єктивну та об'єктивну сторони правопорушення, його суб'єкт і об'єкт [1].

Таким чином, для формування експертного висновку щодо наявності кримінального правопорушення у сфері ухилення від сплати податків, необхідно не лише спиратися на дані акту податкової перевірки платника податків, а й встановити інші обставини, що вказують на ознаки цього правопорушення. Наприклад, це може бути визначення конкретної посадової особи як суб'єкта злочину та наявність умислу цієї особи щодо ухилення від сплати податків [3, с. 293]. Податкове законодавство регламентує процес та терміни сплати податків і зборів. Відповідальність за коректне розрахування, своєчасну сплату податків і дотримання податкових норм покладається на платників. Основні завдання судово-економічної експертизи щодо правопорушень, пов'язаних із нарахуванням і сплатою податків, включають:

- виявлення фактів порушення податкових норм, які призвели до зменшення або ухилення від сплати податків у цілому чи за окремими видами податків і зборів;
- системний аналіз виявлених порушень за участю експертів податкових органів і юристів;
- точна класифікація податкових правопорушень відповідно до їхнього впливу на оподатковувані об'єкти та їхній вплив на податки, збори й інші обов'язкові платежі;
- класифікація загальних порушень, таких як проблеми з ліцензуванням, веденням податкового та бухгалтерського обліку або оформленням установчих документів;
- підтвердження розміру завданих матеріальних збитків на основі даних документальної перевірки;
- встановлення причин, що призвели до ухилення від сплати податків;
- підтвердження вимог посадових осіб, діяльність яких підлягає розслідуванню, щодо правильності розрахунків та сплати податків до бюджету;
- визначення відповідальних за коректність нарахування та сплати податків і осіб, які допустили порушення;
- аналіз взаємозв'язків між різними порушеннями на окремих об'єктах оподаткування та їхнього впливу на бухгалтерський і податковий облік.

Отже, судово-економічна експертиза податкових правопорушень відіграє ключову роль у виявленні та аналізі порушень податкового законодавства. Вона не лише підтверджує факти заниження або ухилення від сплати податків, але й допомагає класифікувати ці порушення, визначити їхні причини та наслідки для оподатковуваних об'єктів. Крім того, експертиза виявляє відповідальних осіб і підтверджує правильність розрахунків і сплати податків, що є важливим

для забезпечення відповідності законодавчим вимогам та відновлення справедливості у питаннях оподаткування.

Інформаційні джерела:

1. Воронко Р. М., Чабанюк О. М. Особливості судово-бухгалтерської експертизи та окремі питання її нормативно-правового регулювання / Р. М. Воронко, О. М. Чабанюк, М. Ю. Чік, Воронко О. С. // Вісник Львівського торговельно-економічного університету / [ред. кол.: Куцик П. О., Семак Б. Б. та ін.]. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2022. – Вип. 67. – 92 с. – (Економічні науки). DOI: 10.36477/2522-1205 DOI: 10.36477/2522-1205-2022-67

2. Лобода Н, Чабанюк О, Кольба Р. Діджиталізація як функція облікової діяльності: коронакриза як контекст. 2021. InURL: <https://conf.ztu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/01/337.pdf> 2021.

3. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Фіскальне навантаження у національній економіці: динамічний аспект / Н.О. Лобода, О.М. Чабанюк, Т.І. Сподарик // Науковий журнал "БІЗНЕС ІНФОРМ". - Харків, 2021. - № 2. - С. 292-299.

4. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Податковий контроль у структурі фіскальної політики (функціональний аспект) / Н.О. Лобода, О.М. Чабанюк, Б.Б. Сенишин // Науковий журнал "БІЗНЕС ІНФОРМ". - Харків, 2021. - № 3. - С. 148-155

5. Мединська Т. В, Чабанюк О. М. Спеціальні податкові режими: загальні положення, облік і звітність:[навчально-практичний посібник]. К.: Алерта. 2017.

6. Чабанюк О. М, Лобода Н. О. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч. посіб. Київ: Алерта. 2023.

УДК 65.012.43: 658.017:334.722.8

Р.В. Чемшит, здоб. ступ. PhD (ІТ НААН, Харків)

РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

В Україні наразі активно формується практика корпоративного управління, проте країна все ще відстає від зарубіжних держав. При цьому впровадження принципів корпоративного управління в аграрному секторі відбувається повільніше, ніж у інших сферах національної економіки.

Інтегровані підприємства аграрного сектору сприяють зростанню валового виробництва сільськогосподарської продукції, підвищенню її конкурентоспроможності та забезпеченню сировиною потужностей переробних підприємств. Ефективність механізмів корпоративного управління є важливою складовою діяльності інтегрованих підприємств для їх подальшого розвитку в умовах євроінтеграційних процесів.

Корпоративна модель вітчизняного аграрного сектору наразі залишається малоефективною через брак стабільних джерел інноваційного розвитку та постійний дефіцит фінансових і інвестиційних ресурсів. Це гальмує економічне відновлення фінансово неспроможних інтегрованих підприємств як на рівні регіону, так і в Україні загалом. Основними причинами незадовільного рівня корпоративного управління в аграрному секторі є низький рівень